

บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการโรงงานอุตสาหกรรม  
ที่ส่งผลกระทบต่อชุมชน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา  
The role of Phra Nakhon Si Ayutthaya Province local Administrative  
organizations in managing industrial Plants Having impact on Communities

ธนพล บุญเจริญกิจ<sup>1\*</sup> และ ณัฐวัฒน์ สิริพรวุฒิ<sup>2</sup>  
(Thanapon Buncharoenkit<sup>1\*</sup> and Nattawat Siriphornwut<sup>2</sup>)

<sup>1\*</sup>หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี, กรุงเทพมหานคร  
The Degree of Doctor of Public Administration, Bangkokthonburi University, Bangkok, Thailand

<sup>2</sup>คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี, กรุงเทพมหานคร

<sup>2</sup>Faculty of Political Science, Bangkokthonburi University, Bangkok, Thailand

\*Corresponding author E-mail: nayoktoo\_38@icloud.com

Article history:

Received 18 July 2025

Revised 20 September 2025

Accepted 23 September 2025

SIMILARITY INDEX = 15.28 %

**บทคัดย่อ**

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาผลกระทบกับชุมชนของโรงงานอุตสาหกรรม ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา 2) ศึกษาบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการโรงงานอุตสาหกรรมที่ส่งผลกระทบต่อชุมชน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 3) หาแนวทางการพัฒนาบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการโรงงานอุตสาหกรรมที่ส่งผลกระทบต่อชุมชน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 25 ท่าน โดยการคัดเลือกแบบเจาะจง แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ใช้แบบการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเป็นเครื่องมือในการวิจัย โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย 1) ผลกระทบจากมลพิษทางน้ำ ทางเสียง ทางอากาศ มลพิษในดิน และจากขยะมูลฝอย และของเสียอันตราย มีผลกระทบต่อชุมชนรอบข้างโรงงาน มีเพียงเล็กน้อย 2) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีบทบาทในการควบคุมดูแลโรงงาน การควบคุมและบำบัดมลพิษ การดูแลพื้นที่สาธารณะ และการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม 3) แนวทางการพัฒนาบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการโรงงานอุตสาหกรรมที่ส่งผลกระทบต่อชุมชน ได้แก่ 3.1) ต้องมีมาตรการดูแลควบคุม ในการบริหารจัดการมลพิษของโรงงานที่มีผลกระทบต่อชุมชนและสิ่งแวดล้อมอย่างถูกวิธี โดยการให้ความรู้ และนำเทคโนโลยีมาใช้ เพื่อให้เป็นไปตามข้อกำหนด 3.2) สนับสนุนการดำเนินงานการบริหารจัดการพื้นที่สาธารณประโยชน์อย่างใกล้ชิดกับประชาชน ในการดูแลป้องกันการบุกรุก พื้นที่รกร้าง พื้นที่สาธารณะ และพัฒนาให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนร่วม 3.3) สนับสนุนให้ประชาชนและโรงงานในพื้นที่มีส่วนร่วมในการดูแลรักษาคู่ครองสิ่งแวดล้อม

**คำสำคัญ:** องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โรงงานอุตสาหกรรม ผลกระทบ

## Abstract

The research aimed to 1) Study the impact of industrial plants on communities in Phra Nakhon Si Ayutthaya Province. 2) Study the role of local administrative organizations in managing industrial plants that impact communities in Phra Nakhon Si Ayutthaya Province. 3) Find ways to develop the role of local administrative organizations in managing industrial plants that impact communities in Phra Nakhon Si Ayutthaya Province. By qualitative research. The 25 key informants were selected by specific method, divided into 3 groups. Using a structured interview as a research tool by conducting in-depth interviews. Data were analyzed by content analysis.

Research results: 1) Impacts from water pollution, noise pollution, air pollution, soil pollution, and waste and hazardous waste had only a minor impact on the communities surrounding the factory. 2) Local administrative organizations in Phra Nakhon Si Ayutthaya Province had roles in supervising factories, controlling and treating pollution, taking care of public areas, and promoting and maintaining environmental quality. 3) Guidelines for developing the role of local administrative organizations in managing industrial plants that impact communities include: 3.1) There must be measures to monitor and control pollution management from factories that impact communities and the environment in a proper manner by providing knowledge and using technology to comply with regulations. 3.2) Support the management of public utility areas closely with the public in preventing encroachment, vacant areas, public areas, and developing them to maximize the benefits of the community. 3.3) Support the participation of the public and factories in the area in caring for and protecting the environment

**Keywords:** Local Administrative organizations, Industrial plants, Impacts

## 1. บทนำ

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2561-2580) เป็นเป้าหมายของการพัฒนาประเทศไทยอย่างยั่งยืน ซึ่งมุ่งเน้นการสร้างสมดุล การพัฒนาความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม ตลอดจนสิ่งแวดล้อมด้วยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศนั้น จำเป็นต้องคำนึงถึงผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมเป็นสำคัญเพื่อสร้างภาพลักษณ์ที่ดี รวมถึงยกระดับมาตรฐานการผลิตและการส่งออก เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในตลาดโลก โดยมุ่งเน้นส่งเสริมการมีจิตสำนึกของผู้ประกอบการภาคอุตสาหกรรมในการผลิตให้มีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมและชุมชน เพื่อการขับเคลื่อนเศรษฐกิจควบคู่ไปกับการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพด้วยการใช้กระบวนการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ตลอดจนการสร้างความรู้ให้ภาคประชาชนรู้จักหน้าที่ของตนเอง มีความรับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่นซึ่งจะนำไปสู่การสร้างความเข้มแข็งของชุมชนให้สามารถพึ่งพาตนเอง ในการจัดการและการมีส่วนร่วมตรวจสอบ รวมทั้งแก้ไขปัญหาด้านมลพิษที่ส่งผลกระทบต่อชุมชนโดยตรง ทั้งนี้เพื่อให้โรงงานอุตสาหกรรมและชุมชนสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข ลดปัญหาข้อร้องเรียนระหว่างชุมชนและสถานประกอบการอุตสาหกรรม โดยการสร้างกลไกเฝ้าระวังติดตาม และตรวจสอบผลกระทบด้านมลพิษต่อสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพจากความ ร่วมมือของทุกภาคส่วนเพื่อการพัฒนาอุตสาหกรรมอย่างยั่งยืน (ราชกิจจานุเบกษา, 2561)

ภาคอุตสาหกรรมมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ แต่ก็ยังคงต้องเผชิญกับปัจจัยความเสี่ยงต่าง ๆ ที่จะทำให้ภาคอุตสาหกรรมชะลอตัว เช่น ความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลง นโยบายทางการเมืองที่อาจมีนโยบายเปลี่ยนแปลง ไม่เอื้อต่อการผลิตในอุตสาหกรรมที่มีอยู่หรือต้องมีการแข่งขันที่รุนแรง มีการแย่งชิงทรัพยากรในการผลิตมากยิ่งขึ้น ซึ่งเมื่อเกิดขึ้นจะส่งผลให้เกิดความเสียหายต่อการผลิตและทรัพย์สินของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมอย่างมาก และอาจเกิดการย้ายฐานการผลิตไปที่ประเทศอื่น เพื่อลดความเสี่ยงจากจัดการสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยของผู้ประกอบการอุตสาหกรรม ซึ่งปัจจุบันจะเชื่อมโยงกับแนวทางการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ตลอดจนการดูแลและการบริหารจัดการกากของเสียที่เกิดจากภาคการผลิต เพื่อมิให้ภาคอุตสาหกรรมดำเนินการใด ๆ ในอันที่จะเกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม ความปลอดภัย หรือก่อให้เกิดความเดือดร้อนกับภาคส่วนอื่น ๆ ที่ผ่านมาจะเห็นว่าความเสี่ยงจากการจัดการสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยนั้นมีความสำคัญต่อผู้ประกอบการอุตสาหกรรมค่อนข้างมาก โดยพบว่าถ้าขาดการจัดการที่ดีมีการปล่อยมลพิษออกสู่สิ่งแวดล้อม เช่น การลักลอบทิ้งน้ำเสียโดยไม่ผ่านการบำบัดให้ได้มาตรฐานก่อนการระบายทิ้ง หรือการลักลอบทิ้งกากของเสียในสิ่งแวดล้อม ไม่นำไปบำบัดหรือกำจัดให้ถูกต้องตามกฎหมาย การระบายอากาศเสียจากกระบวนการผลิตสู่สิ่งแวดล้อม โดยขาดการบำบัดอย่างเหมาะสมและถูกต้องตามที่กฎหมายกำหนด เป็นต้น สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ ล้วนก่อให้เกิดปัญหาและความเดือดร้อนกับชุมชนที่อยู่โดยรอบสถานประกอบการอุตสาหกรรมก่อให้เกิดการประท้วงขับไล่ ขาดความไว้วางใจในสถานประกอบการอุตสาหกรรมที่ตั้งอยู่ในชุมชน และอาจร้องเรียนต่อหน่วยงานของรัฐ เพื่อขอให้มีการสั่งปิดสถานประกอบการนั้น ๆ ซึ่งก็ปรากฏเป็นข่าวอยู่เสมอ ผลจากการจัดการสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยที่ไม่ดีนี้จะส่งผลกระทบต่อภาคอุตสาหกรรมและชุมชนที่สถานประกอบการนั้นตั้งอยู่ ซึ่งแนวทางการลดผลกระทบดังกล่าวภาคอุตสาหกรรมควรต้องใส่ใจในการจัดการสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยให้ถูกต้องตามหลักวิชาการและกฎหมาย นอกจากนี้ควรต้องเร่งพัฒนาสถานประกอบการให้เข้าสู่อุตสาหกรรมเชิงนิเวศโดยเร็วด้วย (ปิยะมากรณัฏฐ์ ดวงมนตรี และวาทีณี จันทร์เจริญ, 2562)

การปกครองท้องถิ่นในยุคปัจจุบัน เป็นยุคใหม่ที่เผชิญปัญหาท้าทายแบบใหม่ เนื่องจากสภาพสังคมของไทยเปลี่ยนแปลงจากชนบทและอิงฐานการผลิตการเกษตรไปสู่สังคมเมือง มูลค่าเพิ่มส่วนใหญ่เกิดจาก

สาขาบริการและอุตสาหกรรม ปัจจัยเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมกลายเป็นปัญหาสำคัญที่พบทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตเมืองและเขตชนบท อันเป็นผลสืบเนื่องจากการตั้งโรงงานอุตสาหกรรม และการประกอบธุรกิจการท่องเที่ยว ได้ก่อให้เกิดปัญหามลพิษต่าง ๆ อาทิ ปัญหาน้ำเสียอากาศเป็นพิษ ขยะล้นเมือง การปนเปื้อนของสารเคมีลงสู่แหล่งธรรมชาติ ซึ่งส่งผลกระทบต่อสุขภาพ และความเป็นอยู่ของชุมชนท้องถิ่นต้องเปลี่ยนแปลงไป ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ถือเป็นภารกิจที่ท้าทายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่จำเป็นต้องแก้ไขอย่างเร่งด่วนเพราะปัญหาสิ่งแวดล้อมนั้น เป็นเรื่องละเอียดอ่อนและต้องอาศัยบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจ ทั้งในด้านเทคนิค ระเบียบข้อกำหนดทางกฎหมาย ตลอดจนการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจของคนในชุมชนเพื่อร่วมรักษาสีเขียว (โสภารัตน์ จารุสมบัติ, 2563)

กระทรวงอุตสาหกรรมรายงานภาวะการลงทุนภาคอุตสาหกรรมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีโรงงานอุตสาหกรรมที่ได้รับอนุญาตประกอบกิจการทั้งหมด จำนวน 1,935 โรงงาน เงินทุนรวม 498,540.38 ล้านบาท จ้างคนงานรวม 326,386 คน มีโรงงานอุตสาหกรรมรับอนุญาตประกอบกิจการใหม่ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 จำนวน 27 โรงงาน ขยาย จำนวน 7 โรงงาน เลิกกิจการ จำนวน 12 โรงงาน สรุปร่วมมีการขยายตัว ภาคอุตสาหกรรม จำนวน 4 โรงงาน คิดเป็นร้อยละ 0.21 เงินลงทุน 23,092.87 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 4.72 การจ้างงาน 152 คน คิดเป็นร้อยละ 0.16 (จังหวัดพระนครศรีอยุธยา, 2565) การเติบโตของภาคอุตสาหกรรมส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมเป็นวงกว้าง เช่น มลพิษ ทางน้ำ มลพิษทางอากาศ มลภาวะทางเสียง มลพิษจากขยะและของเสียที่เป็นอันตราย เป็นต้น ปัญหาดังกล่าวไม่ได้ถูกจำกัดวงอยู่แต่ในพื้นที่ที่มีการประกอบการเท่านั้น แต่ยังแพร่กระจายและแทรกซึมไปยังพื้นที่ภายนอก ส่งผลกระทบต่อชุมชนและวิถีชีวิตของประชาชนในพื้นที่ใกล้เคียงโดยตรงและ ประชาชนในพื้นที่ห่างไกลโดยอ้อม เป็นอันตรายต่อสุขภาพร่างกายและสุขภาพจิตใจของประชาชน และระดับคุณภาพชีวิตที่ดีที่ด้อยลง (กันตภณ ปานพรหมมาศ, 2560) จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จัดทำแผนแม่บทเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ ซึ่งประกอบด้วย 6 ยุทธศาสตร์ ครอบคลุม 5 มิติของการพัฒนา คือ กายภาพ เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และการบริหารจัดการ มีเป้าหมายหลักเพื่อสนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรมให้สามารถอยู่ร่วมกับชุมชนได้อย่างยั่งยืน ทั้งในด้านการพัฒนาเศรษฐกิจของจังหวัด ยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนควบคู่กับการดูแลสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ (จังหวัดพระนครศรีอยุธยา, 2565)

จากความสำคัญข้างต้น หากมีการจัดการที่ไม่เหมาะสม หรือไม่มีมาตรการในการป้องกันและลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมที่ครอบคลุม และหากขาดการปฏิบัติตามกฎหมาย ข้อกำหนดหรือมาตรการด้านสิ่งแวดล้อมอย่างเคร่งครัด จะเป็นสาเหตุที่นำไปสู่การปนเปื้อนของสารมลพิษสู่สิ่งแวดล้อม เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม ทั้งแหล่งน้ำ อากาศ ดิน หรือการปนเปื้อนของพืชอาหาร ทั้งที่เกิดขึ้นทันทีทันใดหรือเกิดขึ้นในระยะยาว และส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน ทั้งด้านร่างกายและจิตใจ รวมถึงเป็นสาเหตุให้ประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณใกล้เคียงแหล่งมลพิษนั้น ๆเดือดร้อนรำคาญ ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการโรงงานอุตสาหกรรมที่ส่งผลกระทบต่อชุมชน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการโรงงานอุตสาหกรรมที่ส่งผลกระทบต่อชุมชน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ให้สอดคล้องกับแผนแม่บทเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ ของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

## วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาผลกระทบกับชุมชนของโรงงานอุตสาหกรรม ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
- 2) เพื่อศึกษาบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการโรงงานอุตสาหกรรมที่ส่งผลกระทบกับชุมชน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
- 3) เพื่อหาแนวทางการพัฒนาบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการโรงงานอุตสาหกรรมที่ส่งผลกระทบกับชุมชน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

## 2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

### แนวคิดเกี่ยวกับผลกระทบกับชุมชนของโรงงานอุตสาหกรรม

กรกมล ชูช่วย. (ม.ป.ป.). ปัญหาสิ่งแวดล้อม เป็นปัญหาที่เกิดจากความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ มลพิษในสิ่งแวดล้อม รวมไปถึงการเปลี่ยนแปลงทางด้านทางสังคม จนส่งผลกระทบต่อความเสื่อมโทรมของระบบนิเวศ และเกิดผลเสียต่อชีวิตทุกชนิด ทั้งในเชิงคุณภาพและปริมาณ เนื่องจากการกระทำของมนุษย์ มลพิษสิ่งแวดล้อม คือ สภาวะที่สิ่งแวดล้อมถูกปนเปื้อนด้วยมลสารที่เป็นพิษ ส่งผลกระทบต่อสุขภาพร่างกาย จิตใจ ของสิ่งมีชีวิตทั้งพืชและสัตว์ และคุณภาพของสิ่งแวดล้อม ภาวะมลพิษสามารถแบ่งแยกประเภทตามแหล่งกำเนิด สาเหตุ และตามลักษณะทรัพยากรธรรมชาติ ได้แก่ มลพิษทางอากาศ มลพิษทางน้ำ มลพิษทางดิน มลพิษทางเสียง ชยะมูล ฝอยและของเสียอันตราย

สำนักงานสิ่งแวดล้อมและควบคุมมลพิษที่ 13 (ชลบุรี) (2561) ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์กำลังประสบอยู่ในปัจจุบันที่สำคัญ ได้แก่ ปัญหาการลดลงของทรัพยากรธรรมชาติ ปัญหาสารพิษ และปัญหาของระบบนิเวศ ซึ่งปัญหาที่สำคัญเหล่านี้มาจากปัญหาย่อย ๆ หลายปัญหา เช่น มลพิษทางน้ำ มลพิษทางอากาศ มลพิษทางเสียง ชยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล เป็นต้น มลพิษทางน้ำ (Water pollution) เป็นปัญหาสิ่งแวดล้อมที่สำคัญที่สุดปัญหาหนึ่งของประเทศเมื่อเปรียบเทียบกับปัญหามลพิษอื่น ๆ ปัญหามลพิษทางน้ำมักเกิดกับเมืองใหญ่ ๆ แหล่งน้ำที่สำคัญของประเทศถูกปนเปื้อนด้วยสิ่งสกปรกและสารมลพิษต่าง ๆ ทำให้ไม่สามารถใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำได้เต็มที่ ซึ่งส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิต และการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคม ผลกระทบจากมลพิษทางน้ำ ในระดับรุนแรง ซึ่งประชาชนทั่วไป เรียกว่า น้ำเสีย มีลักษณะที่เห็นได้ชัดเจน คือตะกอนขุ่นข้น สีดำคล้ำ ส่งกลิ่นเน่าเหม็น ก่อให้เกิดความรำคาญต่อชุมชน และอาจมีฟองลอยอยู่เหนือน้ำเป็นจำนวนมาก มลพิษทางอากาศ ส่วนใหญ่เกิดจากควันของยานพาหนะและจากโรงงานอุตสาหกรรม ควันดังกล่าวมีผลต่อสุขภาพของมนุษย์โดยตรง ควันจากโรงงานอุตสาหกรรมบางแห่งที่มี ก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์หรือไนโตรเจนออกไซด์ เป็นองค์ประกอบ เมื่อรวมกับละอองน้ำในอากาศ จะกลายเป็นสารละลายกรดซัลฟิวริกหรือกรดไนตริก กลายเป็นฝนกรด ตกลงมาอันเป็นอันตรายต่อสิ่งมีชีวิตและยังทำให้สิ่งก่อสร้างเกิดการสึกกร่อนได้ สถานที่กำลังประสบปัญหาเกี่ยวกับมลพิษทางอากาศเหล่านี้ จะมีผลกระทบต่อสุขภาพของมนุษย์เป็นอย่างมาก โดยจะมีผลต่อระบบทางเดินหายใจ อาจทำให้เกิดโรคภูมิแพ้ โรคหอบหืด เยื่อตาอักเสบ และเป็นอันตรายต่อเด็กในครรภ์ตลอดจนเสียชีวิตได้ มลพิษทางเสียง สิ่งที่เป็นต้นเหตุที่ทำให้เกิดเสียงดังจนเป็นอันตรายต่อมนุษย์นั้นมีหลายประการ เช่น เสียงอึกทึกที่เกิดจากเครื่องยนต์ตามท้องถนน โดยเฉพาะถนนที่มีปัญหาเรื่องการจราจรติดขัด เสียงเครื่องบิน เสียงดนตรี ในดิสโก้เทค เสียงเพลงจากชาวเดอะเบตส์ เสียงเครื่องจักรของโรงงาน เสียงเครื่องขยายเสียงจากงานชุมชนต่าง ๆ นอกจากนี้ยังมีเสียงจากอื่น ๆ อีกที่อยู่ในสิ่งแวดล้อมอันเป็นเสียงที่ไม่พึงประสงค์และมีเสียงดังเกินเหตุ ระดับเสียงปกติที่ไม่เป็นอันตรายต่อการได้ยินของคนจะอยู่ในระดับไม่เกิน 80 – 85 เดซิเบล และระดับเสียงในระดับปกติธรรมดาควรไม่เกิน 50 – 70 เดซิเบล แต่ระดับเสียงในดิสโก้เทคเฉลี่ย

ประมาณ 90 – 100 เดซิเบล นับว่าเป็นอันตรายอย่างมากต่อสุขภาพ โดยเฉพาะชาวเดอะเบต เป็นการนำเอาเครื่องฟุ้งแบบประกบไว้กับหุตตลอดเวลา และถ้ามีเสียงรบกวนก็จะเปิดเสียงดังเพิ่มขึ้น เป็นการเพิ่มระดับคลื่นเสียงให้มีผลต่อระบบประสาทโดยตรง ก่อให้เกิดการสูญเสียการได้ยิน เป็นอันตรายต่อเยื่อแก้วหูอาจมีผลทำให้เกิดอาการหูหนวกเมื่อมีอายุมากขึ้น และเกิดปัญหาหูตึงได้ในที่สุด มลพิษจากขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล ส่วนใหญ่เป็นการกระทำของมนุษย์ เช่น การทิ้งขยะมูลฝอยลงบนถนน แม่น้ำ ลำคลอง ชายหาด หรือตามสถานที่สาธารณะต่าง ๆ การปลูกสร้าง การติดตั้งโฆษณาการเดินสายไฟฟ้าที่ไม่เป็นระเบียบ การปล่อยน้ำเสียหรือควันของโรงงานอุตสาหกรรม สิ่งเหล่านี้ถือว่าการกระทำที่ก่อให้เกิดมลพิษทางทัศนภาพ เพราะทำให้ความสวยงามของสถานที่ต่าง ๆ ต้องสูญเสียไป

ธัญลักษณ์ ปุณณจิรา โชติสกุล (2562) ได้ศึกษาผลกระทบด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อม และการปรับตัวของประชาชนที่เกิดจากอุตสาหกรรมในนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด จังหวัดระยอง พบว่า ผลกระทบด้านสุขภาพของประชาชนในพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด ท่าเลที่ตั้งของโรงงานอุตสาหกรรมและที่พักอาศัยของประชาชนมีผลกระทบต่อระดับการได้รับผลกระทบมากน้อยไม่เท่ากัน ประชาชนได้รับผลกระทบเป็นเรื่องเกี่ยวกับการมีปัญหสุขภาพอันเนื่องมาจากอุตสาหกรรม ทั้งผลกระทบในเรื่องของประสาทการรับรู้และการได้ยินเนื่องจากเสียงดังจากโรงงานและยานพาหนะทั้งวัน ผลกระทบเรื่องฝุ่น ละอองที่ปนเปื้อนมากับอากาศที่พัดมาจากโรงงานส่งผลให้ระบบทางเดินหายใจติดขัดและหายใจ ไม่สะดวก และมีการระคายเคืองตา มีผื่นขึ้น ผิวน้ำ หรือบางครั้งเกิดการเจ็บป่วยโดยไม่ทราบสาเหตุ จนทำให้เป็นสาเหตุที่ประชาชนต้องไปพบแพทย์เพื่อรักษาสุขภาพบ่อยครั้งหลังจากเกิดนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด ในปัจจุบันส่วนใหญ่ไม่มีอาการที่ชัดเจนและรุนแรง พบเพียงอาการเล็กน้อย เช่น ผื่นคันตามผิวน้ำเมื่อโดนน้ำฝน เป็นต้น ซึ่งเมื่อมีอาการมาหาอาการผื่นคันก็หายไป ส่วนเรื่องการดูแลสุขภาพของประชาชนส่วนใหญ่จะเป็นลักษณะการเกิดอาการก่อนแล้วจึงไปพบแพทย์เพื่อรักษาตามอาการ แต่สำหรับพนักงานของโรงงานอุตสาหกรรมมีระบบการตรวจสุขภาพประจำปี ที่ได้รับการดูแลจากโรงงานอุตสาหกรรมนั้น ๆ ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม ประชาชนได้รับผลกระทบเป็นเรื่องเกี่ยวกับการปล่อยของเสียจากกระบวนการทางอุตสาหกรรมสู่สิ่งแวดล้อมบริเวณโดยรอบ ได้แก่ ขยะและกากอุตสาหกรรม น้ำเสียที่มีสีขุ่น มีกลิ่นเหม็น และมีสารเคมีปนเปื้อน รวมทั้ง ควันหรือฝุ่นละอองที่เกิดจากโรงงานอุตสาหกรรม ซึ่งส่งผลกระทบต่อปายาและสัตว์น้ำบางชนิด การเกิดขึ้นของนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุดส่งผลกระทบเป็นอย่างมากต่อสิ่งแวดล้อมมาตั้งแต่แรกเริ่มจนถึงปัจจุบัน

สรุปผลกระทบกับชุมชนของโรงงานอุตสาหกรรมที่ทำให้เกิดมลพิษสิ่งแวดล้อม สิ่งแวดล้อมถูกปนเปื้อนด้วยมลสารที่เป็นพิษ ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ต่อสุขภาพร่างกาย จิตใจ ของสิ่งมีชีวิตทั้งพืชและสัตว์ และคุณภาพของสิ่งแวดล้อม ในระดับชุมชน ระดับประเทศ ระดับภูมิภาค และระดับโลก สำหรับการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยต้องการศึกษาผลกระทบของมลพิษในระดับชุมชนของโรงงานอุตสาหกรรม ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ใน 5 ด้าน ได้แก่ ผลกระทบจากมลพิษทางน้ำ มลพิษทางเสียง มลพิษทางอากาศ มลพิษในดิน มลพิษจากขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย

### แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการโรงงานอุตสาหกรรม

ภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับการถ่ายโอนภารกิจปฏิบัติงานในภารกิจตามพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ภารกิจที่ 1 การกำกับดูแลโรงงานจำพวกที่ 1 ซึ่งเป็นโรงงานที่ไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญ ภารกิจที่ 2 การกำกับดูแล และรับแจ้งการประกอบกิจการโรงงานจำพวกที่ 2 ซึ่งเป็นโรงงานที่ต้องมีการควบคุมแต่ไม่รุนแรงเท่าจำพวกที่ 3 และภารกิจที่ 3 การตรวจสอบกรณีโรงงานก่อเหตุเดือดร้อนรำคาญ ซึ่งเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นเมื่อมีข้อร้องเรียนหรือพบปัญหาการก่อความ

เดือดร้อนรำคาญจากโรงงาน ใด ๆ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีบทบาทในการกำกับดูแลโรงงานตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะกฎหมายพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 เพื่อให้โรงงานปฏิบัติตามมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย บทบาทหลัก ได้แก่ 1. การออกข้อบังคับท้องถิ่นเกี่ยวกับการควบคุมมลพิษ การออกข้อบังคับท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถออกข้อบัญญัติท้องถิ่นเพื่อกำหนดมาตรการและข้อกำหนดเพิ่มเติมในการควบคุมมลพิษจากโรงงานในพื้นที่ของตนเองได้ 2. การตรวจสอบโรงงานตามอำนาจหน้าที่ การกำกับดูแลและการตรวจสอบ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีหน้าที่ในการดูแลและส่งเสริมบริการสาธารณะในท้องถิ่น ซึ่งรวมถึงการกำกับดูแลให้โรงงานปฏิบัติตามกฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง 3. การดำเนินการตามคำสั่งของปลัดกระทรวงอุตสาหกรรมหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย เช่น การสั่งปรับปรุงแก้ไขโรงงาน หรือในกรณีร้ายแรงอาจมีอำนาจสั่งปิดโรงงานได้ การดำเนินการตามกฎหมายโรงงาน 3.1 การตรวจสอบ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีอำนาจในการตรวจสอบการดำเนินงานของโรงงานในพื้นที่เพื่อดูว่ามีการปฏิบัติตามกฎหมายโรงงานหรือไม่ 3.2 การสั่งปรับปรุง หากพบว่าโรงงานไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดในกฎหมายหรือข้อบังคับ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานที่ได้รับมอบหมายมีอำนาจสั่งให้โรงงานปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องภายในระยะเวลาที่กำหนด 3.3 การสั่งปิดโรงงาน ในกรณีที่โรงงานไม่สามารถปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องตามคำสั่งได้ ปลัด กระทรวงอุตสาหกรรมหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายอาจมีอำนาจสั่งปิดโรงงานได้ และสำหรับโรงงานจำพวกที่ 3 คำสั่งปิดโรงงานดังกล่าวจะมีผลเป็นการเพิกถอนใบอนุญาตด้วย (พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535, 2535)

วรมะ ยอดขุน และวลญา สีมา (2567) ศึกษาการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมจากโรงงานอุตสาหกรรม : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลอุ่มจาน อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร พบว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นจากโรงงานอุตสาหกรรมที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในชุมชนมีปัญหาลึกซึ้งด้าน คือ หนึ่งมลพิษทางอากาศ เกิดจากการทำกิจการอุตสาหกรรม จึงทำให้เกิดปัญหาฝุ่นละอองเพิ่มมากขึ้น และในช่วงเวลากลางคืนชาวบ้านบางครัวเรือนต้องสวมใส่หน้ากากอนามัยขณะนอนหลับเพื่อป้องกันฝุ่นละอองที่เกิดขึ้น สองมลพิษทางเสียง ที่เกิดจากเสียงการทดลองเครื่องจักรในช่วงฤดูการเปิดหีบอ้อย เสียงจากการประชาสัมพันธ์ และเสียงจากรถบรรทุกสามมลพิษทางน้ำ ส่งผลให้ลำห้วยตราบและลำห้วยเตย เกิดระบบนิเวศเสื่อมโทรมสัตว์น้ำไม่สามารถขยายพันธุ์ต่อได้ และแหล่งน้ำในป่าโคกสนามหายไป รวมทั้งมีสารเคมีตกค้างในแหล่งน้ำที่ใช้ประกอบเกษตรกรรม และสีปัญหาด้านถนน มีรถบรรทุกสัญจรเยอะขึ้น อีกทั้งรถบรรทุกไม่ผ่านสถานีตรวจสอบน้ำหนัก ส่งผลให้ถนนเกิดการชำรุด ท่อโหม จากปัญหามลพิษดังกล่าวได้ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของคนในชุมชนที่อยู่ใกล้เคียงโรงงานอุตสาหกรรมในรัศมี 5 กิโลเมตร การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมจากโรงงานอุตสาหกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลอุ่มจาน อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร มีการจัดการสิ่งแวดล้อมจากโรงงานอุตสาหกรรมโดยการกำหนดแนวทางหรือมาตรการในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม คือ มีการจัดโครงการเพื่อฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมในชุมชนเพื่อให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมได้ส่วนเสียโดยตรงได้มีส่วนร่วมในการฟื้นฟูและบำบัดสิ่งแวดล้อม และกำหนดแผนงานในการฟื้นฟู บำบัดสิ่งแวดล้อมในแต่ละปี พร้อมทั้งมีการดำเนินการฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมร่วมกับโรงงานอุตสาหกรรมและได้ทำการจัดประชาคมเพื่อให้คนในชุมชน ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางเพื่อแก้ไขปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นจากโรงงานอุตสาหกรรม รวมทั้งจัดตั้งคณะกรรมการด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อให้มีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางและแก้ไขปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมในชุมชน และมอบหมายให้โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพส่วนตำบล (รพ.สต.) เข้ามามีส่วนร่วมในการให้ความรู้เกี่ยวกับผลกระทบด้านสุขภาพ และแนะนำแนวปฏิบัติเบื้องต้นเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพจากผลกระทบที่ได้รับจากการประกอบกิจการอุตสาหกรรม

สรุปบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมจากโรงงานอุตสาหกรรม มีบทบาทในการกิจที่เกี่ยวข้อง ตามที่กฎหมายกำหนดให้อำนาจองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำหรับการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยต้องการศึกษาบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการโรงงานอุตสาหกรรมที่ส่งผลกระทบต่อชุมชน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตามที่กฎหมายกำหนดให้ ใน 4 ด้านได้แก่ การควบคุมดูแลโรงงาน การควบคุมและบำบัดมลพิษ การดูแลพื้นที่สาธารณะ การส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม

### 3. วิธีดำเนินการวิจัย

#### 3.1 รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ แล้ววิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการวิจัยดังนี้

**3.1.1 การศึกษาเอกสาร** การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้ข้อมูลเอกสารในครั้งนี้ประกอบด้วย เอกสาร ตำราวิชาการ บทความ หนังสือ วารสาร สื่อออนไลน์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สำหรับรวบรวมแนวคิด เพื่อสร้างแบบสัมภาษณ์ เกี่ยวกับผลกระทบต่อชุมชนของโรงงานอุตสาหกรรม ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการโรงงานอุตสาหกรรมที่ส่งผลกระทบต่อชุมชน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

**3.1.2 การสัมภาษณ์เชิงลึก** เป็นการเจาะจงสัมภาษณ์เชิงลึกอย่างเป็นทางการโดยใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ข้อคำถามซึ่งได้นำแนวทางข้อคำถามให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ตรวจสอบความคิดเห็นตามแนวความคิด โดยเป็นการสัมภาษณ์เชิงลึกอย่างเป็นทางการกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ สำหรับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกอย่างเป็นทางการจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญมีความสำคัญอย่างมากต่อการศึกษาวิจัย ซึ่งจะทำให้การสรุปประเด็นที่สำคัญไว้ในผลการวิจัย เพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัย

**3.1.3 การสังเกตการณ์** ใช้การสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วม เพื่อเป็นการไม่รบกวน และเก็บรายละเอียดของข้อมูลแล้วจดบันทึกโดยไม่ต้องตีความหมาย ในการสังเกตการณ์ผู้วิจัยจะสังเกตสภาพแวดล้อมพื้นที่พักอาศัย และบริเวณรอบ ๆ โรงงานอุตสาหกรรม

#### 3.2 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 25 ท่าน แบ่งเป็น 3 กลุ่ม โดยหลักเกณฑ์การเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้วิจัยใช้การเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) และได้รับการยินยอมให้ความร่วมมือในให้ข้อมูลในการวิจัย รายละเอียดดังนี้

กลุ่มที่ 1 ตัวแทนประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนบริเวณโรงงานอุตสาหกรรมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 10 ท่าน

กลุ่มที่ 2 ตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 10 ท่าน

กลุ่มที่ 3 ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน (ตัวแทนสำนักอนามัยสิ่งแวดล้อม จำนวน 1 ท่าน, ตัวแทนกรมควบคุมมลพิษ จำนวน 1 ท่าน, ตัวแทนกรมโรงงานอุตสาหกรรม จำนวน 1 ท่าน, ตัวแทนสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 1 ท่าน, ผู้เชี่ยวชาญด้านรัฐประศาสนศาสตร์ จำนวน 1 ท่าน)

### 3.3 ขอบเขตการศึกษา

ในการศึกษาบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการโรงงานอุตสาหกรรมที่ส่งผลกระทบต่อชุมชน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตการศึกษา ดังนี้

1. ศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบกับชุมชนของโรงงานอุตสาหกรรม ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ใน 5 ด้าน ได้แก่ ผลกระทบจากมลพิษทางน้ำ ผลกระทบจากมลพิษทางเสียง ผลกระทบจากมลพิษทางอากาศ ผลกระทบจากมลพิษในดิน ผลกระทบจากขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย
2. ศึกษาเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการโรงงานอุตสาหกรรมที่ส่งผลกระทบต่อชุมชน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ใน 4 ด้าน ได้แก่ การควบคุมดูแลโรงงาน การควบคุมและบำบัดมลพิษ การดูแลพื้นที่สาธารณะ การส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม
3. ศึกษาแนวทางการพัฒนามาตรการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการโรงงานอุตสาหกรรมที่ส่งผลกระทบต่อชุมชน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

### 3.4 เครื่องมือวิจัย

**3.4.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย** คือ แบบการสัมภาษณ์ (interview guide) เป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้าง (Structured In-depth Interview) โดยเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์เจาะลึกประเด็นที่เกี่ยวข้อง ตามแบบการสัมภาษณ์เพื่อใช้เป็นแนวทางการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้แบบสัมภาษณ์จำนวน 2 ฉบับ ดังนี้

1. ฉบับที่ 1 ใช้สัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ กลุ่มที่ 1 ตัวแทนประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนบริเวณโรงงานอุตสาหกรรมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 10 ท่าน และ กลุ่มที่ 2 ตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 10 ท่าน แบ่งเป็น 2 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ผลกระทบกับชุมชนของโรงงานอุตสาหกรรม ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ใน 5 ด้าน ได้แก่ ผลกระทบจากมลพิษทางน้ำ ผลกระทบจากมลพิษทางเสียง ผลกระทบจากมลพิษทางอากาศ ผลกระทบจากมลพิษในดิน ผลกระทบจากขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย

ส่วนที่ 2 บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดพระนครศรีอยุธยาในการจัดการผลกระทบต่อชุมชนของโรงงานอุตสาหกรรม ใน 4 ด้าน ได้แก่ การควบคุมดูแลโรงงาน การควบคุม และบำบัดมลพิษ การดูแลพื้นที่สาธารณะ การส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม

2. ฉบับที่ 2 ใช้สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญกลุ่มที่ 3 ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน โดยนำผลที่ได้จากการพิจารณาและการวิเคราะห์จากการสัมภาษณ์ในฉบับที่ 1 มาประกอบหัวข้อสัมภาษณ์ เพื่อหาแนวทางการพัฒนามาตรการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการโรงงานอุตสาหกรรมที่ส่งผลกระทบต่อชุมชน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

#### 3.4.2 การสร้างเครื่องมือและพัฒนาเครื่องมือ

##### 1. แบบสัมภาษณ์ฉบับที่ 1

1.1 วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล จากการศึกษาค้นคว้า เอกสาร งานวิจัยเกี่ยวกับผลกระทบกับชุมชน ของโรงงานอุตสาหกรรม และบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการผลกระทบต่อชุมชนของโรงงานอุตสาหกรรม มาสร้างแบบสัมภาษณ์แบบโครงสร้าง โดยมีประเด็นคำถามที่เป็นเครื่องมือในการสัมภาษณ์

2.2 นำแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาฯ ปรึกษาตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสัมภาษณ์

2.3 ปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์ก่อนนำไปสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

## 2. แบบสัมภาษณ์ฉบับที่ 2

2.1 วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล จากผลการสัมภาษณ์ฉบับที่ 1 มาประกอบในการสร้างแบบสัมภาษณ์ฉบับที่ 2 เพื่อหาแนวบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการโรงงานอุตสาหกรรมที่ส่งผลกระทบต่อชุมชน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นเครื่องมือในการสัมภาษณ์

2.2 นำแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาฯ ปรึกษาตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสัมภาษณ์

2.3 ปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์ก่อนนำไปสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

## 3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วยข้อมูลปฐมภูมิและข้อมูลทุติยภูมิ ข้อมูลทุติยภูมิได้เก็บรวบรวมจาก เอกสารต่าง ๆ ในขณะที่ข้อมูลปฐมภูมิเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม คือ ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ มีขั้นตอนการเก็บรวบรวม ดังนี้

3.5.1 ข้อมูลทุติยภูมิ จากการศึกษาวิจัยเอกสาร โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก หนังสือ เอกสาร บทความ รายงานวิจัย เอกสารรายงาน ๆ ตลอดจนข้อมูลที่เผยแพร่บนอินเทอร์เน็ต

3.5.2 ข้อมูลปฐมภูมิ จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant interview) โดยผู้วิจัยคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญโดยใช้การคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) โดยยึดคุณสมบัติที่สำคัญคือ ต้องเป็นบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดพระนครศรีอยุธยา หรือเป็นผู้ได้รับผลกระทบจากการดำเนินงานของโรงงานอุตสาหกรรมในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา รวมทั้งผู้ที่มีประสบการณ์ในการจัดการผลกระทบกับชุมชนของโรงงานอุตสาหกรรม

## 3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลภายหลังการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ และข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ มาประมวลผล จัดระเบียบ เพื่อเชื่อมโยงข้อมูลให้เกิดความสอดคล้องเป็นลำดับ ดังนี้

1. ประมวลผล และจัดระเบียบ ลำดับความสำคัญของข้อมูล

2. เรียบเรียงเนื้อหาสาระสำคัญและข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ นำมาตีความวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา โดยใช้กรอบแนวคิดในการศึกษาเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ เพื่อเชื่อมโยงและวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ในแต่ละประเด็นเพื่อตอบคำถามการวิจัย

3. อภิปราย สรุปผล และข้อเสนอแนะ โดยนำเสนอข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ในรูปแบบการอธิบายเชิงพรรณนา

4. เมื่อได้ข้อสรุปจากการวิเคราะห์ข้อมูล แล้วผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบข้อมูลนั้น โดยการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) โดยนำข้อมูลจาก 1) ทฤษฎีและหลักการจากการค้นคว้าเอกสาร (Documentary Method) 2) ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ (Interview) และ 3) ข้อมูลโดยการสังเกตการณ์

(Observation) มาตรวจสอบเพื่อเพิ่มความน่าเชื่อถือของข้อมูล และเพื่อยืนยันความถูกต้องของผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ศึกษาวิจัยนำเสนอผลวิเคราะห์ข้อมูลตามความมุ่งหมายการวิจัยด้วยวิธีการพรรณนา

#### 4. ผลการวิจัย

**ผลการวิเคราะห์ผลกระทบกับชุมชนของโรงงานอุตสาหกรรม ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีรายละเอียดดังนี้**

1. ผลกระทบจากมลพิษทางน้ำ มลพิษทางน้ำไม่มีผลกระทบต่อชุมชนรอบข้างโรงงาน หรือมีเพียงเล็กน้อยเช่น กลิ่นเหม็นจากน้ำเน่าเสียเข้ามาสร้างความรำคาญถึงในตัวบ้านบ้างในบางครั้งถ้ามีลมพัดมา หรือกลิ่นเหม็นจากน้ำเน่าบ้าง ถ้าเดินผ่านไปใกล้ท่อน้ำทิ้งของโรงงาน เพราะโรงงานส่วนใหญ่ไม่ได้ตั้งอยู่ใกล้แม่น้ำ มีเรื่องร้องเรียนน้อยมาก และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ ในการควบคุม ดูแล ได้เข้าไปดำเนินการตรวจสอบให้ดำเนินการแก้ไข

2. ผลกระทบจากมลพิษทางเสียง โรงงานในพื้นที่ที่มีการควบคุมจัดการที่ดี แทบไม่มีผลกระทบต่อชุมชนเลย จะมีบ้างมีการร้องเรียนจากเสียงที่ดังในเวลากลางคืน มีผลกระทบต่อการพูดคุยสื่อสาร การพักผ่อนนอนหลับ เกิดความรำคาญ เกิดความหงุดหงิด ทำให้เกิดความเครียด บางครั้งมีอาการหูอื้อชั่วคราว ส่งผลกระทบต่อสุขภาพ คุณภาพชีวิต กับชุมชนรอบข้าง ได้มีการส่งเจ้าหน้าที่เข้าไปว่ากล่าวตักเตือนให้แก้ไข

3. ผลกระทบจากมลพิษทางอากาศ ผลกระทบกับชุมชนจากมลพิษทางอากาศ ที่เกิดจากโรงงาน โดยตรงมีน้อยมากหรือแทบไม่มี แต่บางครั้งมีกลิ่นไม่พึงประสงค์ มีเขม่าควัน ติดตามเสื้อผ้า ฝุ่นละอองลอยฟุ้งในอากาศ หายใจไม่เต็มปอด การร้องเรียนน้อย โรงงานมีการบริหารจัดการบำบัดอากาศเสียก่อนปล่อยทิ้ง มีการควบคุมคุณภาพของอากาศเสียก่อนปล่อย จากการตรวจสอบอากาศเสีย ไม่เกินข้อกำหนดมีผลกระทบบ้างแต่อยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้

4. ผลกระทบจากมลพิษในดิน โรงงานมีการจัดการที่ดี ไม่มีผลกระทบ ไม่มีการลักลอบทิ้งกากอุตสาหกรรม ไม่มีการทิ้งของเสียลงดิน นำดินมาตรวจสอบ ไม่พบสารปนเปื้อน ไม่มีการร้องเรียนมลพิษทางดิน

5. ผลกระทบจากขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย ขยะมูลฝอยจากโรงงานไม่มีผลกระทบต่อชุมชนรอบ ๆ มีการจัดตั้งคณะกรรมการ โดยยึด พรบ. รักษาความสะอาด 2560 ที่ให้จังหวัดมีคณะกรรมการกำกับการจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย มีการกำจัดมูลฝอย สิ่งปฏิกูล ตามข้อกำหนด มีการคัดแยกประเภทของขยะ ไม่มีขยะตกค้าง

**ผลการวิเคราะห์บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดพระนครศรีอยุธยาในการจัดการผลกระทบกับชุมชนของโรงงานอุตสาหกรรมมีรายละเอียดดังนี้**

1. การควบคุมดูแลโรงงาน การควบคุมโรงงานเป็นเรื่องที่สำคัญ เพราะเกี่ยวข้องกับความปลอดภัย สิ่งแวดล้อมและความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่ มีการควบคุมโรงงานในการปล่อยของเสีย หรือก่อกมลพิษที่มีผลต่อชุมชน ให้ปฏิบัติตามตามกฎหมาย มีเจ้าหน้าที่ และคณะกรรมการ เข้าไปควบคุม กำกับ ดูแลในทุกขั้นตอนในการบำบัด กำจัด ของเสีย ให้โรงงานปล่อยของเสียอย่างถูกต้อง โดยผู้นำชุมชน และ อสม. มีส่วนร่วมในการควบคุมเฝ้าระวัง

2. การควบคุมและบำบัดมลพิษ มีการจัดตั้งคณะกรรมการ โดยเรายึด พรบ. รักษาความ สะอาด 2560 ที่ให้จังหวัดมีคณะกรรมการ กำกับการจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย ซึ่งองค์การบริหารส่วนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีคณะกรรมการที่แต่งตั้งเพื่อเป็นที่ปรึกษาคอยดูแลเรื่องการบริหารจัดการ มีเจ้าหน้าที่ไปตรวจสอบโรงงาน และ

คอยรับเรื่องร้องเรียน สนับสนุนให้คนในชุมชน ช่วยควบคุมตรวจสอบ ผู้นำชุมชน และ อสม. มีส่วนร่วมในการควบคุมการบำบัดมลพิษของโรงงาน เป็นคณะกรรมการ ของ อบต. ในการควบคุมตรวจสอบ

3. การดูแลพื้นที่สาธารณะ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ในการบริหารพื้นที่สาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น มีการจัดให้มีการบำรุงรักษาพื้นที่สาธารณะ โดยการร่วมมือกับประชาชน ชุมชน และโรงงานพื้นที่ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาพื้นที่สาธารณะ รับฟังความคิดเห็นของประชาชนในการดำเนินการต่อพื้นที่สาธารณะ แต่ขาดการมีส่วนร่วมของชุมชนและท้องถิ่น

4. การส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมตามที่กฎหมายกำหนดและมีหน้าที่ที่ควรทำเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน พิจารณาความจำเป็นจากการประเมินผลกระทบ ซึ่งอยู่บนพื้นฐานของกฎหมายที่ใช้ในการควบคุมเกี่ยวกับคุณภาพสิ่งแวดล้อม มีการประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนหรือชุมชน โดยจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสียและประชาชนและชุมชนที่เกี่ยวข้อง มีปฏิบัติการเพื่อลดและขจัดมลพิษในเขตท้องถิ่นตามแนวทางที่กำหนดไว้ เสนอต่อผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อรวมไว้เป็นส่วนหนึ่งของแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด มีการส่งเสริมสนับสนุนให้ช่วยกันรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม มีการขอให้ผู้นำชุมชน มาขอความร่วมมือในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม ผู้นำชุมชนให้ช่วยกันรักษาไม่ให้ทำลายสิ่งแวดล้อมในชุมชน

**ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาบทบาทขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการโรงงานอุตสาหกรรมที่ส่งผลกระทบกับชุมชน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีรายละเอียด ดังนี้**

1. องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ต้องมีมาตรการดูแล ควบคุม ในการบริหารจัดการมลพิษของโรงงานที่มีผลกระทบต่อชุมชนและสิ่งแวดล้อมอย่างถูกวิธี โดยการให้ความรู้และนำเทคโนโลยีมาใช้ เพื่อให้เป็นไปตามข้อกำหนด

2. องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เข้ามาสนับสนุนการดำเนินงานการบริหารจัดการพื้นที่สาธารณะประโยชน์อย่างใกล้ชิดกับประชาชน ในการดูแลป้องกันการบุกรุก พื้นที่รกร้าง พื้นที่สาธารณะ และพัฒนาให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนร่วม

3. องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ต้องสนับสนุนให้ประชาชนและโรงงานในพื้นที่มีส่วนร่วมในการดูแลรักษาคุ้มครองสิ่งแวดล้อม

## 5. สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

### 5.1 สรุป และอภิปรายผลวิจัย

จากผลของการศึกษา องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถดำเนินการเพื่อพัฒนาบทบาทขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในการจัดการผลกระทบกับชุมชนของโรงงานอุตสาหกรรม ผู้วิจัยมีประเด็นในการอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลกระทบจากมลพิษทางน้ำ ทางเสียง ทางอากาศ มลพิษในดิน และจากขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย มีผลกระทบต่อชุมชนรอบข้างโรงงาน มีเพียงเล็กน้อย เช่น กลิ่น คับหรือฝุ่นละอองเมื่อมีลมพัดมาเสียงดังจากโรงงานและยานพาหนะบางช่วงเวลา หรือปัญหาขยะมูลฝอยที่รอการเก็บ ทั้งนี้อาจเนื่องจากโรงงานอุตสาหกรรม ได้มีการวางแผนการจัดการสิ่งแวดล้อม ตามความต้องการ และความคาดหวังของชุมชน รวมถึงการปฏิบัติตามทั้งข้อบังคับทางกฎหมาย ได้มีการปฏิบัติการลดผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากกิจกรรมการผลิต ผลิตภัณฑ์และการบริการ และจากการสังเกตการณ์ พบว่า โรงงานตั้งอยู่ห่างไกลจากแหล่งน้ำ เสียง

จะดังเมื่อมีการขนส่ง และการเปลี่ยนกะทำงาน และยังพบว่าโรงงานมีการมีระบบบำบัดของเสียก่อนปล่อย  
อย่างไรก็ตามองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ยังต้องมีมาตรการดูแล ควบคุมโรงงาน ใน  
การบริหารจัดการมลพิษของโรงงานที่มีผลกระทบต่อชุมชนและสิ่งแวดล้อม อย่างถูกวิธี โดยการให้ความรู้ และ  
นำเทคโนโลยีมาใช้ เพื่อให้เป็นไปตามข้อกำหนด ทั้งนี้เนื่องจาก มลพิษของโรงงานที่มีผลกระทบต่อชุมชน  
และสิ่งแวดล้อมเป็นสิ่งสำคัญ หากประชาชนได้รับผลกระทบมากก็จะทำให้เกิดการต่อต้าน ทำให้ขาดแรง  
สนับสนุนทางสังคม ดังนั้นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ต้องมีมาตรการดูแล ควบคุม  
โรงงาน สอดคล้องกับ ศิริโชค ประทุมพิทักษ์ (2561) ที่ศึกษาผลกระทบต่อชุมชนที่เกิดจากการตั้งนิคม  
อุตสาหกรรมมาบตาพุด ในโครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก : กรณีของเทศบาลเมืองมาบตาพุด  
อำเภอเมือง จังหวัดระยอง พบว่า ผลกระทบด้านลบ ทำให้เกิดมลภาวะทางอากาศ กลิ่น ร่องเสียง ฝุ่นละออง  
ประชากรแฝง เข้ามาอยู่ก่อให้เกิดปัญหาสุขภาพ เสพติด ลักเล็กขโมยน้อย อุบัติเหตุ อาชญากรรม มีมากขึ้น อีกทั้ง  
คนในชุมชนมีปัญหาสุขภาพเพิ่มขึ้น มีโรคใหม่ ๆ เกิดขึ้นและมีความวิตกกังวล กลัวอุบัติเหตุจากสารเคมี โรงงาน  
ระเบิด มีข้อเสนอแนะโดยให้ทุกส่วนในชุมชนให้ความสำคัญกับผลกระทบด้านลบ ในประเด็นเรื่องสุขภาพและ  
สิ่งแวดล้อมและควรแก้ไขอย่างเร่งด่วน รวมทั้งหน่วยงานทุกภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็นชุมชน โรงงานอุตสาหกรรม  
ในพื้นที่ ชาวบ้าน ควรตระหนักเกี่ยวกับปัญหาในเรื่องนี้เป็นสำคัญ

2. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สนับสนุนการดำเนินงานการบริหารจัดการ  
พื้นที่สาธารณะอย่างใกล้ชิดกับประชาชน ในการดูแลป้องกันการบุกรุก พื้นที่รกร้าง พื้นที่สาธารณะ และพัฒนา  
ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนร่วม ทั้งนี้เนื่องจากการดูแลป้องกันการบุกรุก พื้นที่รกร้าง พื้นที่สาธารณะ  
และการพัฒนาเป็นเรื่องสำคัญที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่าย ทั้งภาครัฐและภาคประชาชน เพื่อรักษา  
ประโยชน์ส่วนรวมและป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นจากการบุกรุก ดังนั้นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น  
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่เป็นเจ้าของพื้นที่ต้องทำโครงการและจัดสรรงบประมาณในการดำเนินการบริหาร  
จัดการพื้นที่สาธารณะ โดยความเห็นชอบของประชาชน เพื่อให้เกิดการพัฒนาและที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม  
สอดคล้องกับ บัญชา นวนสาย, เทพพร โลมารักษ์ และอาลัย จันทรพาณิชย์ (2564) ที่ศึกษารูปแบบการ  
บริหารจัดการที่สาธารณะประโยชน์แบบมีส่วนร่วม ตำบลชุมแสง อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการศึกษา  
พบว่า ชุมชนได้ใช้การระดมสมองผ่านการประชุมแบบมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน โดยเริ่มจากการค้นหาศักยภาพ  
คนในชุมชน จากการระดมสมองและประชาคมพบปัญหาร่วมของชุมชนที่สำคัญคือการบุกรุกพื้นที่สาธารณะ  
ได้ใช้แนวทางแก้ไขปัญหาโดยการประชุมกลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและได้ร่วมกันสร้างแผนการพัฒนาและบริหาร  
พื้นที่สาธารณะประโยชน์ โดยมีมติเห็นชอบจากที่ประชุมโดยพร้อมเพรียง ซึ่งแผนการพัฒนามีเป้าหมายเพื่อ  
สร้างความมั่นคง ยั่งยืน ในการใช้ทรัพยากรของชุมชน ซึ่งจะได้ดำเนินการอย่างค่อยเป็นค่อยไปตามบริบทและ  
ศักยภาพของชุมชน

3. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ต้องสนับสนุนให้ประชาชนและโรงงานใน  
พื้นที่มีส่วนร่วมในการดูแลรักษาคุ้มครองสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้เนื่องจาก การยอมรับให้มีโรงงานในพื้นที่ได้นั้น  
ชุมชนต้องได้รับประโยชน์ และไม่ส่งผลกระทบต่อกิจกรรมในชีวิตประจำวันจนถึงขั้นเกิดการต่อต้าน ดังนั้นการ  
สนับสนุนให้ทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการป้องกันปัญหาสิ่งแวดล้อม มีความกระตือรือร้นเข้ามามีส่วนร่วมใน  
การดูแลรักษาคุ้มครองสิ่งแวดล้อม เป็นการหาทางออกร่วมกันที่ทุกฝ่ายยอมรับ สอดคล้องกับ จันทรรัตน์ จาริก  
สกุลชัย (2562) ที่ศึกษาผลกระทบของโรงงานอุตสาหกรรมที่มีต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตนิคม  
อุตสาหกรรมนวนคร จังหวัดปทุมธานี มีข้อค้นพบเสนอแนะต่อหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องเข้ามาจัดกิจกรรมที่  
เน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ได้แก่ ชุมชน หน่วยงานภาครัฐ และโรงงานอุตสาหกรรม ในการดำเนินงาน

ร่วมกันเพื่อแก้ไข ปัญหาที่เกิดขึ้น ที่นำมาสู่การมีคุณภาพชีวิตที่ดีร่วมกัน เช่น การสนับสนุนให้ทีมงานประเพณีสำคัญของชุมชนที่มีทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วม หรือหน่วยงานภาครัฐควรให้ความสำคัญในเรื่องสุขภาพของคนในชุมชน โดยมีการตรวจสุขภาพให้กับคนในชุมชนปีละ 1 ครั้ง เพื่อการดำรงไว้ซึ่งการมีคุณภาพชีวิตที่ดีต่อไป

## 5.2 ข้อเสนอแนะในเชิงนโยบาย

1. รัฐบาลเร่งผลักดันพระราชบัญญัติเครื่องมือเศรษฐศาสตร์เพื่อการจัดการสิ่งแวดล้อม เพื่อเปิดโอกาสให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้อำนาจในการกำหนดรายละเอียดการใช้เครื่องมือเศรษฐศาสตร์เพื่อการจัดการสิ่งแวดล้อม
2. ควรมีการจัดตั้งองค์กรที่ทำหน้าที่กำหนดนโยบาย จัดทำแผนปฏิบัติการและการกำกับดูแลผลกระทบกับชุมชนของโรงงานอุตสาหกรรม เพื่อให้การจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือเอกชนที่ร่วมดำเนินการสอดคล้องเป็นไปในทิศทางเดียวกัน
3. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสร้างความรู้ความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับปัญหาและความจำเป็นในการดำเนินการควบคุมการกำกับดูแลผลกระทบกับชุมชนของโรงงานอุตสาหกรรม โดยสร้างจิตสำนึกของประชาชนในการมีส่วนร่วมในการดำเนินการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อสิ่งแวดล้อมของชุมชน

## 5.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาถึงแนวทางการป้องกันและการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม เพื่อรองรับผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาในอนาคต
2. ควรศึกษาผลกระทบต่อชุมชนของโรงงานอุตสาหกรรม ในด้านอื่น ๆ เช่น ผลกระทบด้านสุขภาพ ด้านเศรษฐกิจ และด้านจิตใจ

## เอกสารอ้างอิง

- กรมมล ชูช่วย. (ม.ป.ป.). ตำราวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม: สาเหตุของมลภาวะและผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- กันตภณ ปานพรหมมาศ (2560). พลวัตของการอยู่ร่วมกันของชุมชนกับโรงงานอุตสาหกรรม จากกรณีศึกษาพื้นที่ชุมชนอาศัยอยู่ติดพื้นที่โรงงานอุตสาหกรรม ระหว่างชุมชนบ้านหัวคลองและชุมชนหมู่บ้านร่มรื่นกับบริษัท วังน้อย เบเวอเรจ จำกัด. สารนิพนธ์หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารรัฐกิจและกิจการสาธารณะ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. (2565). แผนพัฒนาจังหวัด 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570). พระนครศรีอยุธยา: สำนักงานจังหวัดพระนครศรีอยุธยา.
- จันทร์รัตน์ จาริกสกุลชัย. (2562). ผลกระทบของโรงงานอุตสาหกรรมที่มีต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตนิคมอุตสาหกรรมนวนคร จังหวัดปทุมธานี. วารสารวิจัยและพัฒนา วไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, 14(3), 252-271.

- ธัญญลักษณ์ ปุณณจิรา โชติสกุล. (2562). ผลกระทบด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อม และการปรับตัวของประชาชนที่เกิดจากอุตสาหกรรมในนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด จังหวัดระยอง. วิทยานิพนธ์หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการทรัพยากรเพื่อความมั่นคง มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ปิยมาภรณ์ ดวงมนตรี และวาทีณี จันทรเจริญ. (2562). รายงานฉบับสมบูรณ์การพัฒนาชุมชนต้นแบบเฝ้าระวังผลกระทบต่อสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม ในพื้นที่เมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ประจำปีงบประมาณ 2562. ยุทธศาสตร์ประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ. ขอนแก่น: ศูนย์อนามัยที่ 7 ขอนแก่น.
- บัญชา นวนสาย, เทพพร โลมารักษ์ และอาลัย จันทรพาณิชย์. (2564). รูปแบบการบริหารจัดการที่สาธารณะประโยชน์แบบมีส่วนร่วม ตำบลชุมแสง อำเภอเสตึก จังหวัดบุรีรัมย์. วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, 16(1), 119-130.
- พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535. (2535). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 105 ตอน 44 หน้า 62-81. [ออนไลน์], ค้นเมื่อ 12 มีนาคม 2568 จาก <chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://www.diw.go.th/webdiw/wp-content/uploads/2021/07/law-fac-2535.pdf>
- ราชกิจจานุเบกษา. (2561). ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี. [ออนไลน์], ค้นเมื่อ 13 มีนาคม 2568 จาก [https://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2561/A/082/T\\_0001.PDF](https://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2561/A/082/T_0001.PDF)
- วรเมธ ยอดบูน และวลญา สี่มา. (2567). การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมจากโรงงานอุตสาหกรรม: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลอุ่มจาน อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร. วารสารวิชาการนอร์ทเทิร์น, 11(2), 119-136.
- ศิริโชค ประทุมพิทักษ์. (2561). ผลกระทบต่อชุมชนที่เกิดจากการตั้งนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุดใน โครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก: กรณีของเทศบาลเมืองมาบตาพุด อำเภอเมือง จังหวัดระยอง. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยปทุมธานี, 10(2), 82-89.
- โสภารัตน์ จารุสมบัติ. (2554). ศักยภาพองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการสิ่งแวดล้อม. วารสารสถาบันพระปกเกล้า, 9(1), 5-35.
- สำนักงานสิ่งแวดล้อมและควบคุมมลพิษที่ 13 (ชลบุรี). (2561). สิ่งแวดล้อมน่ารู้ : ปัญหามลพิษทางสิ่งแวดล้อม ตลอดจนแนวทางการป้องกันแก้ไขที่ดี. [ออนไลน์] ค้นเมื่อ 13 มีนาคม 2568 จาก <https://epo13.pcd.go.th/th/news/detail/9373>